

МАЗМҰНЫ

1. Жалпы ережелер	3
2. Микрокредит беруге өтініш беру тәртібі және оны қарау тәртібі	4
3. Микрокредит беру туралы шартты жасасу тәртібі	5
4. Берілетін микрокредиттердің шекті сомасы мен мерзімдері	7
5. Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің шекті шамалары	8
6. Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақы төлеу тәртібі	8
7. Ломбард қабылдайтын кепілдік мүлікке қойылатын талаптар	9
8. Ломбард пен оның клиенттерінің құқықтары мен міндеттері, олардың жауапкершіліктері	10
9. Берілетін микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу ережесі	15
10. Микрокредитті өтеу әдістері	15
11. Өзге де шарттар	15
12. Қосымша - Микрокредитті өтеу кестесі.	17

Осы Микрокредиттер беру қағидалары (бұдан әрі - Қағида) «Микроқаржылық қызмет туралы» ҚР Заңына, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Жеке басты куәландыратын құжаттар туралы» ҚР Заңымен, «Электрондық құжат және электрондық цифрлық қолтаңба туралы» ҚР Заңымен, Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік құқықтық актілеріне, «Микрокредит беру туралы шарт жасасу тәртібін, оның ішінде шарттың мазмұнына, ресімделуіне қойылатын талаптарды және микрокредиттің толық құны (микрокредит бойынша артық төлем сомасы, микрокредиттің мәні), микрокредит беру туралы шарттың міндетті талаптары туралы ақпаратты қамтитын оның бірінші бетін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 29 қарашадағы № 232 қаулысымен, сондай ақ микрокредитті өтеу кестесінің нысандары және «DE GRAND PRIXI Ломбард» ЖШС (бұдан әрі - Ломбард) Жарғысына сәйкес әзірленді және Ломбардта микрокредиттер беру рәсімін бекітеді.

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Қазақстан Республикасының «Микроқаржы қызметі туралы» қолданыстағы заңнамасына сәйкес Ломбард жеке тұлғаларға жеке пайдалануға арналған жылжымалы мүлікті кепілзат (кепіл) салып, бір жылға дейінгі мерзімге «Республикалық бюджет туралы» заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің сегіз мың еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде қысқа мерзімді микрокредиттер беру жөніндегі қызметті жүзеге асырады.

1.2. Осы Қағидалар мыналарды регламенттейтін құжат болып табылады:

- 1) Клиенттердің микрокредит беруге Өтініш беру тәртібі және оны қарау тәртібі;
- 2) Кепілдік билетті ресімдеу арқылы жылжымалы мүлік кепілзат (кепіл) микрокредит беру туралы шарт (бұдан әрі – Кепілдік билет) жасасу тәртібі;
- 3) берілетін микрокредиттердің шекті сомалары мен мерзімдері;
- 4) берілетін микрокредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің шекті шамалары;
- 5) берілетін микрокредиттер бойынша сыйақы төлеу тәртібі;
- 6) Ломбард қабылдайтын Кепілдік мүлікке қойылатын талаптар;
- 7) Ломбардтың және оның Клиенттерінің құқықтары мен міндеттері, олардың жауапкершілігі;
- 8) берілетін микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу қағидалары;
- 9) микрокредитті өтеу әдістері;
- 10) қарыз алушылардың берешегін реттеу тәртібі мен шарттары және төлемге қабілетсіз қарыз алушыға қатысты қолданылатын шаралар.

1.3. Осы Қағидалар ашық ақпарат болып табылады және Ломбардтың Клиенттеріне олардың бірінші талабы бойынша танысу үшін ұсынылады. Қағидалар Ломбардтың Клиенттері көре алатындай жерде және Ломбардтың сайтында орналастырылады.

1.4. Ломбард қызметін Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан әрі – уәкілетті орган) берген лицензия негізінде жүзеге асырады.

1.5. Қазақстан Республикасының және Қазақстан Республикасында тұруға ықтиярхаты бар және 18 жасқа толған басқа мемлекеттердің әрекетке қабілетті азаматтары ломбардтың клиенттері болып табылады.

1.6. Микрокредит алу үшін Клиент төмендегі құжаттардың бірінің түпнұсқасын не электрондық нысан - электрондық үкімет порталын қоса алғанда, мемлекеттік және (немесе) мемлекеттік емес ақпараттық жүйелерде сақталатын цифрлық құжаттар сервисі арқылы ұсынуы қажет:

- 1) ҚР азаматының жеке куәлігі;
- 2) ҚР азаматының төлқұжаты;

3) шетел азаматының ҚР тұруға ықтиярхаты.

Өтініш беруші цифрлық құжаттар сервисі арқылы пайдаланатын және ұсынатын жеке басты куәландыратын құжаттар қағаз жеткізгіштегі құжаттарға тең және Ломбард оларды құжаттарды тиісінше ұсыну ретінде, оның ішінде Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мақсатында сәйкестендіруді жүзеге асыру кезінде ескеруге міндетті.

Ломбардта мемлекеттік органдардың және (немесе) мемлекеттік заңды тұлғалардың ақпараттандыру объектілерімен интеграциясы болмаған, технологиялық құралдарды пайдалана отырып Клиентті сәйкестендіру мүмкін болмаған жағдайларды қоспағанда, ломбардқа жеке басын куәландыратын құжаттардың көшірмелерін қағаз жеткізгіште жинауға, өңдеуге тыйым салынады, сондай-ақ ҚР заңдарында көзделген өзге де жағдайларда.

1.7. Микрокредит алған кезде Клиент Ломбардқа SMS-хабарлама алу үшін ұялы телефонның істеп тұрған нөмірін хабарлауға міндетті, ол Кепілдік билетте көрсетіледі. Ұялы телефон нөмірі өзгерген жағдайда, Клиент тез арада, бірақ нөмір өзгерген күннен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей, Ломбардқа жаңа нөмірді жазбаша хабарлауға міндетті.

1.8. Кепіл билетінің қолданылу мерзімін ұзартуды жүзеге асыруды, микрокредитті ішінара және толық өтеуді жеке басын куәландыратын құжаттың түпнұсқасы не электрондық үкімет порталын қоса алғанда, мемлекеттік және (немесе) мемлекеттік емес ақпараттық жүйелерде сақталатын цифрлық құжаттар сервисі арқылы электрондық нысанда болған кезде Қарыз алушының өзі тікелей жүргізеді.

1.9. Кепілдік билеттің қолданылу мерзімін ұзарту, микрокредитті ішінара және толық өтеу бойынша операцияларды үшінші тұлғалардың мынадай жағдайларда жүргізуіне жол беріледі:

1) Қарыз алушы кепіл билетінде көзделген тәсілмен берген қарыз алушының келісімі болған кезде, сондай-ақ үшінші тұлғада қарыз алушыдан аударуға арналған сенімхаттың түпнұсқасы болған кезде;

2) Қарыз алушы қайтыс болған жағдайда, төмендегі құжаттарды ұсынған кезде:

- қайтыс болу туралы куәлік;

- туыстық дәрежесін растайтын құжат;

- мұраланудың бірінші желісі бойынша қалған туыстарынан талап қоюдан бас тарту туралы нотариалды куәландырылған өтініш;

- Кепілдік мүлікке мұралану құқығына кіру туралы куәлік.

2. МИКРОКРЕДИТ БЕРУГЕ ӨТІНІШ БЕРУ ТӘРТІБІ ЖӘНЕ ОНЫ ҚАРАУ ТӘРТІБІ

2.1. Кепіл билетін жасау алдында өтініш беруші-жеке тұлға (бұдан әрі-Өтініш беруші) Ломбардқа өтініш берушіні тиісті түрде сәйкестендіруге мүмкіндік береді және ломбардқа Ережесін 2.2-тармақта көрсетілген құжаттарды ұсынады.

2.2. Өтініш беруші келесі құжаттарды және мәліметтер ұсынады:

1) электрондық үкімет порталын қоса алғанда, мемлекеттік және (немесе) мемлекеттік емес ақпараттық жүйелерде сақталатын цифрлық құжаттар сервисі арқылы жеке басын куәландыратын құжаттың түпнұсқасы не электрондық нысанда жеке басын куәландыратын құжат;

2) мүлікке меншік құқығын растайтын құжаттардың көшірмелері (бар болса);

3) электрондық мекенжайы (бар болса), ұялы телефон нөмірі, тіркеу мекенжайы және нақты тұрғылықты жері туралы анық деректер (тұратын және тіркелген мекенжайлары сәйкес келмеген кезде).

2.3. Ломбард өтініш берушіге микрокредит беруден мынадай жағдайларда бас тартады:

1) Өтініш берушінің жеке басын куәландыратын құжаттың қолданылу мерзімі кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күннен кейін аяқталады;

2) мүлікке меншік құқығын растайтын құжаттарда (бар болса) Өтініш берушінің жеке деректері жеке басын куәландыратын құжат бойынша жеке деректеріне сәйкес келмейді (Т.А.Ә., ЖСН, туған күні және т. б.).

3) егер кепілзат (кепіл) ретінде берілетін мүлік техникалық ақаулы, жұмыс істемейтін немесе бүлінген күйде болса;

4) кепілдік мүлікті (зергерлік бұйымдардан басқа) пайдалану мерзімі күнтізбелік 24 (жиырма төрт) айдан асып кетсе;

5) Өтініш беруші зергерлік бұйымдарда бұйымдардың тозуы салдарынан сынамалық таңбалардың бедерлемелері болмаған (нашар көрінетін) жағдайларды қоспағанда, бағалы металдар мен асыл тастардан жасалған сынамалық таңбалардың бедерлемелері жоқ немесе сынамалық таңбалардың жалған бедерлемелерінің белгілері бар зергерлік бұйымдарды кепілзат (кепіл) береді

6) Өтініш беруші жеке куәліктің түпнұсқасын, оның ішінде электрондық үкімет порталындағы цифрлық құжаттар сервисі арқылы электрондық нысанда беруден бас тартады және (немесе) ломбардтың ішкі қағидаларына сәйкес Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мақсатында клиентті тиісінше сәйкестендіру үшін ломбардқа ақпарат беруден бас тартады;

7) Өтініш беруші Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы Заңның 12-бабына сәйкес жасалған терроризм мен экстремизмді қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен адамдардың тізбесінде және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен адамдардың тізбесінде айқындалған;

8) өтініш беруші уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес келісуі қажет микрокредит алуға жұбайының (зайыбының) нотариаттық келісімін ұсынбаған жағдайларда жүзеге асырылады.

9) Жеке тұлғаның кредиттік есебінде әскери қызметке шақырылғаны туралы ақпарат болған жағдайда

2.4. Микрокредит беруді мақұлдау процесі осы Қағидаларға сәйкес жүргізіледі.

2.5. Ломбардтың қызметкері Ломбардтың Атқарушы органы актілерінің негізінде кепілзат (кепіл) ретінде берілетін мүлікті көзбен шолып қарайды және нарықтық құнын бағалайды және оны Кепілдік билетті жасасу барысында онда көрсетеді.

2.6. Егер кредит сомасы ағымдағы қаржы жылына уәкілетті орган белгілеген 1000 АЕК-тен асатын болса, ломбардқа өтініш берушіге жұбайының (зайыбының) келісімінсіз микрокредиттер беруге тыйым салынады.

Ломбард микрокредитті жұбайының (зайыбының) келісімінсіз берген жағдайда, ломбард қарыз алушыдан осындай микрокредит бойынша міндеттемелерді орындауды талап етуге құқылы емес.

Ломбард микрокредит беру фактісі анықталған күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей жұбайының (зайыбының) келісімінсіз мынадай шараларды қабылдайды:

- осындай микрокредит бойынша қарыз алушының берешегін есептен шығару туралы шешім қабылдайды;

- осындай микрокредит бойынша берешекті өндіріп алуды және талап-арыз жұмысын тоқтатады;

- осындай микрокредит бойынша ақпарат туралы жазбаларды жою арқылы Қарыз алушының кредиттік бюроларға кредиттік тарихына түзетулер енгізеді;

- осындай микрокредит бойынша сыйақының және (немесе) тұрақсыздық айыбының бұрын ұсталған (төленген) сомаларын қарыз алушыға қайтаруды жүзеге асырады.

3. КЕПІЛДІК БИЛЕТТІ ЖАСАУ ТӘРТІБІ

3.1 Ломбард қызметкері Клиентті микрокредит алу және қайтару шарттарымен таныстырады, микрокредит алуға байланысты құқықтар мен міндеттерді, жауапкершілікті, сондай-ақ Клиент өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда кепілдік мүліктен өндіріп алудың негізі мен тәртібін түсіндіреді.

3.2 Клиент Кепілдік мүлікті бағалау үшін Ломбард қызметкеріне береді.

3.3 Кепілзат (кепіл) затын бағалауды тараптардың келісімі бойынша оның өтімділігін ескере отырып, Ломбардтың қызметкері жүргізеді және Клиент бағалаумен келіскен жағдайда микрокредит беріледі.

3.3.1 Бағалы металдардан жасалған зергерлік бұйымдар мен сынықтарды бағалау қымбат металдардан жасалған бұйымдар мен сынықтардың санатына байланысты Ломбард бекіткен 1 грамм үшін тарифке сәйкес жүргізіледі. Тарифтер Ломбардтың Атқарушы органының актісімен белгіленеді және бекітіледі. Бағалы металдардан жасалған зергерлік бұйымдар мен сынықтар міндетті түрде химиялық реактивтермен, денсиметрмен және металдардың электрохимиялық детекторымен сынақтан өткізіледі. Кепіл беруші сынақтан және тексеруден бас тартқан жағдайда, осы бағалы металдардан жасалған зергерлік бұйым немесе сынықтар кепілзат (кепіл) ретінде қабылданбайды.

3.3.2 Кепілдің басқа түрлерін бағалау салыстырмалы әдіспен жүргізіледі. Бұл ретте кепілдің өзге де түрлерін кепілге салуға берілетін микрокредиттің ең жоғары сомасы Ломбардтың Атқарушы органының актісімен белгіленеді және бекітіледі.

3.3.3 Ломбард қызметкерлерінің тексеру, бағалау, мамандардың консультациялары бойынша іс-әрекеттері Кепілдік билетті жасауға және микрокредит беруді талап етуге негіз болып табылмайды.

3.4 Кепілдік билетті жасауға Клиент пен Ломбард кепіл затын бағалау сомасы, микрокредит сомасы және қайтару күні туралы уағдаластыққа қол жеткізетін ауызша келісім негіз болып табылады.

3.5 Кепілдік билет Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасының мәміленің жазбаша нысанына және мазмұнына қойылатын талаптарын ескере отырып жасалады (ҚР АҚ 328-б.).

3.6. Кепілдік билет келесі міндетті талаптарды қамтиды:

- 1) жалпы шарттар;
- 2) Қарыз алушының құқықтары;
- 3) Ломбардтың құқықтары;
- 4) Ломбардтың міндеттері;
- 5) Қарыз алушының міндеттері
- 6) Ломбард үшін шектеулер;
- 7) міндеттемелерді бұзғаны үшін тараптардың жауапкершілігі;
- 8) Кепілдік билеттің талаптарына өзгерістер енгізу тәртібі;
- 9) берешекті сотқа дейін реттеу шарттары.

3.7. Кепілдік билеттің жалпы талаптары мыналарды қамтиды:

- 1) жасалған күні;
- 2) Ломбардтың атауы және Қарыз алушының тегі, аты және әкесінің аты (бар болса);
- 3) микрокредит сомасы;
- 4) артық төлеу сомасы;
- 5) микрокредиттің толық құны;
- 6) микрокредитті пайдалану мақсаты туралы мәліметтер (бар болса),
- 7) микрокредитті өтеу мерзімдері;
- 8) сыйақы мөлшерлемесінің жылдық пайызбен мөлшері, сондай-ақ жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің (микрокредиттің нақты құнының) мөлшері;
- 9) микрокредитті өтеу тәсілі: біржолғы, қолма-қол ақшамен – касса арқылы не электрондық терминалдар арқылы, қолма-қол ақшасыз тәсілмен - ұйымның банк шотының деректемелерін көрсете отырып;

10) микрокредитті өтеу әдісі (аннуитеттік, сараланған, не Микрокредиттерді беру қағидаларына сәйкес басқа әдіс);

11) микрокредит бойынша берешекті өтеу кезектілігі;

12) негізгі борышты уақтылы өтемегені және сыйақыны төлемегені үшін тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) есептеу тәртібі және оның мөлшері;

13) Қарыз алушының Кепілдік билет бойынша міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету (ол бар болса);

14) Қарыз алушы Кепілдік билет бойынша міндеттемелерін орындамаған не тиісінше орындамаған кезде Ломбард қабылдайтын шаралар;

15) Кепілдік билеттің қолданылу мерзімі;

16) ұйымның пошталық мекенжайы және электрондық мекенжайы туралы ақпаратты, сондай-ақ оның ресми интернет-ресурсы туралы деректерді (ол болған кезде);

17) Қарыз алушының тіркелген жерінің не тұрғылықты жерінің мекенжайы;

18) Ломбард Кепілдік билет бойынша құқықты (талап етуді) үшінші тұлғаға берген кезде Кепілдік билет шеңберінде кредитордың Қарыз алушымен өзара қатынастарына Қазақстан Республикасының заңнамасында қойылатын талаптар мен шектеулер құқық (талап ету) берілген үшінші тұлғамен Қарыз алушының құқықтық қатынастарына қолданылатынын көздейтін шарт.

3.8. Микрокредитті өтеу микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлеммен жүзеге асырылатын жағдайды қоспағанда, кепіл билетіне Қағидаларға қосымшаға сәйкес нысан бойынша Тараптар қол қойған микрокредитті өтеу кестесі қоса беріледі.

3.9. Кепіл билетін жасау күніне кредит бойынша номиналды және жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері туралы, сондай-ақ сауда-саттықта өткізілуге жататын кепіл мүлкі туралы ақпаратты қоса алғанда, Ломбард жасасқан кепіл билеті жөніндегі ақпарат міндетті түрде Мемлекеттік кредит бюросына берілуге тиіс.

3.10. Кепіл билеті жоғалған жағдайда Ломбард жеке басын куәландыратын құжаттың түпнұсқасын міндетті түрде қоса бере отырып, Қарыз алушының жазбаша өтініші бойынша не электрондық үкімет порталын қоса алғанда, мемлекеттік және (немесе) мемлекеттік емес ақпараттық жүйелерде сақталатын цифрлық құжаттар сервисі арқылы электрондық нысанда телнұсқа беруді жүзеге асырады.

Телнұсқаны қарау және беру мерзімі Ломбардтың атқарушы органының актісімен белгіленеді және бекітіледі.

3.11. Кепілдік мүлікті алған кезде Ломбард қызметкері Қарыз алушының көзінше оған мөр басады және/немесе пломба салады. Ломбард Қарыз алушыға Кепілдік мүліктің мөрленгеніне және/немесе пломбаланғанына көз жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

3.12. Кепіл билетінің бастапқы парақтары титулдық парақ болып табылады және тармақшаларда көзделген шарттарды қамтиды 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) және 9) микрокредит беру туралы шартты жасасу тәртібінің 4 – тармағының, оның ішінде микрокредит беру туралы шарттың мазмұнына, ресімделуіне, міндетті талаптарына қойылатын талаптардың, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 29 қарашадағы № 232 қаулысымен бекітілген микрокредитті өтеу кестесінің нысанының (бұдан әрі-Талаптар) көрсетілген кезектілікпен белгіленуі мүмкін. Бұл ретте Талаптың 4-тармағының 3) тармақшасында көзделген талап шарттың бірінші бетінде жазылады.

Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің (жалпы бөлім) 389 – бабына сәйкес қосылу шарттарында шарт жасалған жағдайда, қарыз алушы қол қоятын Кепілдік билет стандартты талаптарға қосылу туралы өтініш ретінде талаптарға сәйкес келеді және микрокредит берудің стандартты талаптарын қамтитын және ломбардтың сайтында орналастырылатын қосылу шартының (бұдан әрі-қосылу шарты) ажырамас бөлігі болып табылады.

4. БЕРІЛЕТІН МИКРОКРЕДИТТЕРДІҢ ШЕКТІ СОМАЛАРЫ МЕН МЕРЗІМДЕРІ

4.1. 45 (қырық бес) айлық есептік көрсеткіштен аспайтын мөлшерде микрокредиттер берудің ең ұзақ мерзімі 45 (қырық бес) күнтізбелік күннен аспайды.

4.2. 45 (қырық бес) күнтізбелік күнге дейінгі мерзімге берілетін микрокредиттердің ең жоғары сомасы бір кепіл билеті бойынша ағымдағы қаржы жылына белгіленген 45 (қырық бес) айлық есептік көрсеткіштен аспайды.

4.3. 45 (қырық бес) айлық есептік көрсеткіштен асатын мөлшерде микрокредиттер берудің ең ұзақ мерзімі 1 (бір) күнтізбелік жылдан аспайды.

4.4. Берілетін микрокредиттердің ең жоғары сомасы 45 (қырық бес) айлық есептік көрсеткіштен асатын мөлшерде бір кепіл билеті бойынша 8000 (сегіз мың) айлық есептік көрсеткіштен аспайды.

5. БЕРІЛЕТІН МИКРОКРЕДИТТЕР БОЙЫНША СЫЙАҚЫ МӨЛШЕРЛЕМЕЛЕРІНІҢ ШЕКТІ ШАМАСЫ

5.1. Ағымдағы қаржы жылына белгіленген 45 (қырық бес) айлық есептік көрсеткіштен аспайтын, күнтізбелік 45 (қырық бес) күнге дейінгі мерзімге Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесінің шекті мөлшері тәулігіне 0,3% - дан (нөл бүтін оннан үш) пайызды құрайды, бірақ 179-дан аспайды (жүз жетпіс тоғыз) пайыз.

5.2. Көлемі ағымдағы қаржы жылына белгіленген 45 (қырық бес) айлық есептік көрсеткіштен асатын, 1 (бір) күнтізбелік жылға дейінгі мерзімге Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесінің шекті мөлшері СЭС-тің 46 (қырық алты) % - нан аспайды.

5.3. 45 АЕК дейінгі мерзімге берілетін микрокредитті қайтару жөніндегі міндеттемелерді уақтылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) шекті мөлшерлемесі мерзімі өткен әрбір күн үшін орындалмаған міндеттеме сомасының 0,3 % (нөл бүтін оннан үш пайызы) аспайды.

5.4. 45 АЕК-тен жоғары мерзімге берілетін микрокредитті қайтару жөніндегі міндеттемелерді уақтылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) шекті мөлшерлемесі мерзімі өткен әрбір күн үшін орындалмаған міндеттеме сомасының 0,5% - ((нөл бүтін оннан бес процент) аспайды. Микрокредит сомасын қайтару және (немесе) сыйақы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзғаны үшін тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) мөлшері берілген микрокредит сомасының 10 (он) пайызынан аспауға тиіс.5.5. Микрокредит бойынша сыйақы есептеудің шекті мерзімі негізгі борыш сомасы және/немесе сыйақы бойынша төлемдердің кез келгенін өтеу бойынша міндеттемелерді орындау мерзімін қатарынан күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен аспайды.

5.6. Микрокредитті қайтару бойынша міндеттемелерді уақтылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) есептеудің шекті мерзімі негізгі борыш сомасы және/немесе сыйақы бойынша төлемдердің кез келгенін өтеу бойынша міндеттемелерді орындау мерзімін кешіктірудің қатарынан күнтізбелік 90 (тоқсан) күнінен аспайды.

6. БЕРІЛЕТІН МИКРОКРЕДИТТЕР БОЙЫНША СЫЙАҚЫ ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ

6.1. Микрокредитті пайдаланғаны үшін микрокредитті пайдаланудың нақты күндері үшін сыйақы төленеді.

6.2. Кепіл билетінде сыйақы мөлшерлемесінің мөлшері жылдық пайызбен көрсетіледі. Сыйақының мәні деп кепіл билетінің бүкіл қолданылу кезеңі үшін белгіленетін сыйақы мөлшерлемесі түсініледі.

6.3. Микрокредитті пайдаланғаны үшін сыйақы төлеу микрокредитті өтеу микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлеммен жүзеге асырылатын және сыйақы микрокредит сомасымен бірге төленетін жағдайларды қоспағанда, кепіл билетіне қоса берілетін өтеу кестесіне сәйкес жүзеге асырылады.

6.4. Қарыз алушының жазбаша өтініші бойынша негізгі мерзім мен кепілдік кезеңі үшін есептелген сыйақылар толық өтелген жағдайда, 45 (қырық бес) айлық есептік көрсеткіштен аспайтын мөлшерде микрокредит беру мерзімін ұзартуға жол беріледі.

6.5. Қарыз алушының жазбаша өтініші бойынша негізгі мерзім мен кепілдік кезеңі үшін есептелген сыйақылар толық өтелген және микрокредит берудің жалпы мерзімі күнтізбелік 12 (он екі) айдан аспаған жағдайда, кепіл билетінің талаптары сақталған не жақсартылған кезде микрокредит беру мерзімін 45 (қырық бес) айлық есептік көрсеткіштен асатын мөлшерде ұзартуға жол беріледі.

6.6. Есептелген сыйақылар толық өтелген жағдайда, Қарыз алушының ауызша өтініші негізінде микрокредитті ішінара, мерзімінен бұрын өтеуге жол беріледі. Бұл ретте микрокредитті одан әрі пайдаланғаны үшін сыйақы Кепілдік билетте көзделген тәртіппен негізгі борыш сомасының қалдығына есептеледі.

6.7. Егер негізгі борышты және (немесе) сыйақыны өтеу күні демалыс не мереке күніне түскен жағдайда, Қарыз алушы негізгі борышты және (немесе) сыйақыны одан кейінгі жұмыс күні тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) төлемей төлейді.

6.8. Қарыз алушының берешегі болған кезде, Қарыз алушы жүргізген төлемнің сомасы Қарыз алушының микрокредит бойынша міндеттемелерін орындау үшін жеткіліксіз болған кезде, Қарыз алушының берешегін өтеу мақсатында мынадай кезектілікте ескеріледі:

1) Ломбардтың Қарыз алушының берешегін соттан тыс және сот тәртібімен өндіріп алу жөніндегі шығыстары;

2) тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл);

3) сыйақы бойынша берешек;

4) негізгі борыш бойынша берешек.

6.9. Кепіл билетін орындау шарттары өзгерген немесе микрокредитті өтеу мақсатында жаңа микрокредит берілген кезде негізгі борыш сомасына капиталдандырылған (жиынтық) мерзімі өткен сыйақыға, тұрақсыздық айыбына (айыппұлдарға, өсімпұлдарға) сыйақы есептеуге жол берілмейді.

6.10. Ломбард кепіл билетінің шарттарын қарыз алушы үшін жақсартылған жағдайларды қоспағанда, біржақты тәртіппен өзгертпейді. Осы тармақтың мақсаттары үшін қарыз алушы үшін кепіл билетінің шарттарын жақсарту деп түсініледі:

тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) азайту жағына қарай өзгерту немесе толық жою;

сыйақы мөлшерлемесін төмендету жағына қарай өзгерту;

негізгі борыш және есептелген сыйақы бойынша төлемдерді мерзімдік әскери қызмет өткеру мерзімін және ол аяқталғаннан кейін 60 күнді қамтитын кезеңге микрокредит бойынша сыйақы есептемей кейінге қалдыру.

Ломбард жақсартатын шарттарды қолданған жағдайда қарыз алушыға кепіл билетінде көзделген тәртіппен кепіл билетінің шарты өзгергені туралы хабарланады. Қарыз алушы кепіл билетінің жақсару шарттарында өзгергені туралы ломбард хабарламасын алған күннен бастап күнтізбелік 14 (он төрт) күн ішінде Ломбард қолданған жақсарту шарттарынан кепіл билетінде көрсетілген байланыстың кез келген тәсілімен ломбардқа хабарлама жіберу арқылы бас тартуға құқылы.

7. ЛОМБАРД ҚАБЫЛДАЙТЫН КЕПІЛДІК МҮЛІККЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

7.1. Кепілдік мүлікке меншік құқығы Қарыз алушыға тіркелуі тиіс және мүлік мүлікті тіркеу қажет болған жағдайда Қазақстан Республикасының аумағында іс жүзінде болуы тиіс. Егер мүлік міндетті тіркеуге жатпаса, онда меншік құқығы Қарыз алушының ауызша өтініші бойынша белгіленеді. Кепілдік мүлік мүлікті пайдаланудың (қолданудың) кең аясымен, тиісті жай-күймен және осындай мүлікке қалыптасқан нарық конъюнктурасымен қамтамасыз етілетін өтімділікке ие болуы тиіс.

7.2. Қарыз алушының микрокредитті өтеу және сыйақы төлеу жөніндегі міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету ретінде Ломбард мынадай Кепілдік мүлікті қабылдауға құқылы:

- 1) зергерлік бұйымдар және бағалы металдардың сынықтары;
- 2) техникалық жарамды күйдегі техника;
- 3) кепілзат (кепіл) қабылдау үшін жол берілетін өзге де жеке жылжымалы мүлік.

7.3. Ломбардқа Қазақстан Республикасының 1994 жылғы 27 желтоқсандағы Азаматтық кодексіне, Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 12 желтоқсандағы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградалары туралы», 2014 жылғы 7 наурыздағы «Оңалту және банкроттық туралы» және 2010 жылғы 2 сәуірдегі «Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы» Заңдарына сәйкес мыналарды кепілзат (кепіл) қабылдауға жол берілмейді:

- 1) жылжымайтын мүлік;
- 2) айналымнан алынған және айналымы шектелген заттар;
- 3) тыйым салынған мүлік;
- 4) үшінші тұлғалардың құқықтарымен ауыртпалық салынған мүлік;
- 5) болашақта кепіл берушінің меншігіне түсетін мүлік;
- 6) тез бұзылатын шикізат, тамақ өнімдері;
- 7) Теріден жасалған және басқа да бағалы киімдерді, асхана сервиздерін, бағалы металдардан жасалған, сондай-ақ көркемдік құндылығы бар заттарды қоспағанда, пайдалануда болған киім, аяқ киім, киім-кешек, төсек-орын, ас үй және асхана керек-жарақтары;
- 8) балаларға арналған керек-жарақтар;
- 9) мүгедектердің жүріп-тұруына арнайы арналған көлік құралдарын, мүгедектердің техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдары мен арнайы жүріп-тұру құралдары;
- 10) халықаралық және мемлекеттік жүлделер, мемлекеттік ордендер, медальдар және Қазақстан Республикасының құрметті атақтарына берілетін төсбелгілер;
- 11) зергерлік бұйымдардың сынықтары ретінде құрамында бағалы металдар мен асыл тастар бар тұтас және жиынтықты зергерлік бұйымдар.

7.4. Кепілдік мүлікті бағалауды Ломбардтың жауапты қызметкері Ломбардтың құнын айқындау әдістемесіне және Ломбардтың атқарушы органының актісімен бекітілген белгіленген бағаларға сәйкес жүргізеді.

7.5. Кепілдік билетте көрсетілген микрокредитті қайтару мерзімі өткеннен кейін ұзақтығы күнтізбелік 30 (отыз) күн болатын қосымша кепілдендірілген күту кезеңі көзделеді, осы мерзім ішінде Кепілдік мүлік сатуға берілмейді.

7.6. Ломбардтың кепілдендірілген күту кезеңі өткенге дейін Кепілдік мүлікті пайдалануға және оған билік етуге құқығы жоқ. Көрсетілген кезең аяқталғаннан кейін және микрокредитті қайтару және сыйақы мен тұрақсыздық айыбын төлеу жөніндегі міндеттемелердің орындалуы болмаған кезде Ломбард кепіл мүлкін соттан тыс тәртіппен, оның ішінде сауда-саттық жүргізу, Нотариустың атқарушылық жазбасын жасау арқылы өндіріп алуға не Сауда-саттықты жүзеге асырмай, берешекті реттеу жөніндегі сотқа дейін рәсімдер аяқталғаннан кейін кепіл билеті мен қосылу шартында көзделген тәртіппен кепіл мүлкін өткізуді Қазақстан Республикасының заңнамасында және кепіл билетінде көзделген тәртіппен жүзеге асыруға.

7.7. Қарыз алушы Кепілдік билетке қол қоя отырып, Ломбардтың Кепілдік мүлікті соттан тыс өткізуіне оның ішінде сауда-саттықсыз келісімін береді.

7.8. Кепілзат (кепіл) мүлікті сатуға, сондай-ақ мұндай мүліктің ломбардтың меншігіне өтуіне ломбард қарыз алушының "микроқаржы қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында, кепіл билетінде және қосылу шартында белгіленген тәртіппен берешекті реттеу жөніндегі өтінішін қараған кезеңде жол берілмейді.

8. ЛОМБАРД ПЕН ҚАРЫЗ АЛУШЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ, ОЛАРДЫҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

8.1. Ломбард құқылы:

- 1) Қарыз алушыдан микроқаржы қызметі туралы заңнамаға сәйкес қажетті ақпарат пен құжаттарды сұратуға және алуға;
- 2) себептерін түсіндірместен микрокредит беруден бас тартуға;
- 3) Қарыз алушы өз міндеттемелерін орындамаған немесе тиісінше орындамаған жағдайда, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген жағдайларда кепілмен қамтамасыз етілген микрокредитті мерзімінен бұрын қайтаруды және кепілге салынған мүліктен өндіріп алуды талап етуге;
- 4) Қарыз алушының келісімінсіз микроқаржы қызметі туралы заңнамада көрсетілген тұлғаларға Кепіл билеті бойынша құқықты (талап етуді) беру. Ломбардтың коллекторлық агенттікке кепіл билеті бойынша құқықтарды (талаптарды) беруге құқығы жоқ;
- 5) Қарыз алушының өтініші бойынша Екінші деңгейдегі банктер арқылы тауарлар, жұмыстар немесе қызметтер үшін төлем жасау мақсатында микро-кредитті үшінші тұлғаға аударуды жүзеге асыру;
- 6) Кепіл билетінің талаптарын Қарыз алушы үшін оларды жақсарту жағына қарай біржақты тәртіппен өзгертуге құқығы бар;
- 7) қарыз алушының берешегін нотариустың атқарушылық жазбасы негізінде өндіріп алуға:

- қарыз алушының тараптардың келісімі бойынша берешекті реттеу және Қарыз алушының кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау мерзімін өткізіп алған күннен бастап күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде берешек бойынша өтініш бермеуі үшін ломбардқа жүгінбеуі, бұл оның міндеттемелерді орындамағаны үшін кінәсін мойындау болып табылады;

- қарыз алушының өтінішін қарау нәтижелері бойынша берешекті реттеу жөніндегі келісімге қол жеткізбегенде және қарыз алушының берешек бойынша қарсылықтарды ұсынбағанда;

Ломбард микрокредит беру туралы шартқа өзгерістер енгізу туралы өтініш берілген күннен бастап кемінде үш ай мерзімге осы тармақтың 4.2- тармақшасында көзделген микрокредит беру шарттарына өзгерістер енгізуге келісім беру туралы шешімді мынандай жағдайларда қабылдайды, егер қарыз алушы жеке тұлға:

- a) Қазақстан Республикасының «Тұрғын үй қатынастары туралы» Заңына сәйкес әулеметтік жағынан осал топтарға жатса (бұдан әрі – «ӘЖТ»);
- b) төтенше жағдай енгізуге негіз болған мән-жайлардың салдарынан зардап.

Микрокредит беру туралы шартқа өзгерістер енгізу туралы ұсынылған ұсыныстарға келісім беру туралы шешім қарыз алушының орташа айлық табысы өтініш берген айдан бұрынғы екі айда, өтініш берген айдан бұрынғы он екі айдағы орташа айлық табысымен салыстырғанда отыз пайыздан астам төмендеген жағдайда немесе атаулы әлеуметтік көмек тағайындалған жағдайда қабылданады.

8) Ломбард берешектің туындағаны және мерзімі өткен берешектің мөлшерін көрсете отырып, төлемдер енгізу қажеттігі туралы Қарыз алушыны хабарландыру үшін, сондай-ақ қарыз алушы кепіл билеті бойынша міндеттемелерді орындау мерзімін өткізіп алуға жол берген кезде коллекторлық агенттікке кепіл билеті бойынша берешекті сотқа дейін өндіріп алуға және реттеуге беруге құқылы, бұған қарыз алушы өзінің сөзсіз және қайтарып алынбайтын келісімін береді;

9) микроқаржы қызметі туралы заңнамада және Кепілдік билетте көзделген өзге де құқықтарды жүзеге асыруға құқылы.

8.2. Қарыз алушы құқылы:

1) сыйақы төлей отырып, микрокредитті мерзімінен бұрын толық немесе ішінара қайтаруға;

2) Микрокредиттер беру қағидаларымен, Ломбардтың микрокредиттер беру жөніндегі тарифтерімен танысуға;

3) Кепілдік билетте белгіленген тәртіппен және шарттарда алынған микрокредитке билік етуге;

4) негізгі борышты және (немесе) сыйақыны одан кейінгі жұмыс күні тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) төлемей төлеу, егер негізгі борышты және (немесе) сыйақыны өтеу күні демалыс не мереке күніне түссе);

5) ломбардтың кепіл билетіне міндеттемені орындау мерзімін өткізіп алу басталған күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде бару және (немесе) шарт бойынша міндеттемені орындау мерзімін өткізіп алудың туындау себептері, кірістері және шарттың талаптарына өзгерістер енгізу туралы оның өтінішіне, оның ішінде кепілдік билетінде көзделген тәсілге байланысты өзге де расталған мән-жайлар (фактілер) туралы мәліметтерді қамтитын өтініш жазбаша нысанда не кепіл билетінде көзделген тәсілмен табыс етілген;

сыйақы ставкасын не шарт бойынша сыйақы мәнін азайту жағына қарай өзгертуге; негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша төлемді кейінге қалдыру;

берешекті өтеу әдісін немесе берешекті өтеу кезектілігін, оның ішінде негізгі борышты басым тәртіппен өтей отырып өзгертуге;

микрокредит мерзімін өзгерту;

мерзімі өткен негізгі борышты және (немесе) сыйақыны кешіру, микрокредит бойынша тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) күшін жою арқылы;

кепілге салынған мүлікті ломбардқа беру арқылы шарт бойынша міндеттемені орындаудың орнына бас тарту туралы ұсыныс жасау.

6) Ломбардтың шешімін алған күннен бастап күнтізбелік он бес күн ішінде кепілдік билетінің шарттарын өзгерту туралы өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмеген кезде ломбардты бір мезгілде хабардар ете отырып, уәкілетті органға жүгінуге құқылы;

7) ломбард осы Қарыз алушымен жасалған кепіл билеті бойынша құқықты (талап етуді) берген жағдайда, "микроқаржы қызметі туралы" Заңның 9-1-бабының 4 және 5-тармақтарында көрсетілген тұлғамен келіспеушіліктерді реттеу үшін банк омбудсманьына жүгінуге құқығы бар;

8) алынатын қызметтер бойынша даулы жағдайлар туындаған кезде ломбардқа жазбаша жүгінуге құқылы;

9) микроқаржы қызметі туралы заңнамада және Кепілдік билетте көзделген өзге де құқықтарды жүзеге асыруға құқылы.

8.3. Ломбард міндетті:

1) Қарыз алушыдан міндеттемелердің орындалуын қабылдауға;

2) Қарыз алушыға міндеттемелердің орындалуын растайтын құжатты беруге;

3) орналасқан жері немесе атауы өзгерген жағдайда уәкілетті органды, сондай-ақ Қарыз алушыларды (өтініш берушілерді) Ломбардтың орналасқан жері бойынша, сондай-ақ Қарыз алушы (өтініш беруші) - жеке тұлғаның заңды мекенжайы бойынша қазақ және орыс тілдерінде екі баспа басылымында тиісті ақпаратты жариялау арқылы не осындай өзгерістер болған күннен бастап күнтізбелік отыз күннен кешіктірілмейтін мерзімде әрбір Қарыз алушыны (өтініш берушіні) жазбаша хабардар етуге;

4) өтініш берушіге микрокредитті алуға, оған қызмет көрсетуге және оны өтеуге (қайтаруға) байланысты төлемдер туралы толық және нақты ақпарат беруге;

5) микрокредитті өтеу микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлеммен жүзеге асырылатын жағдайды қоспағанда, өтініш берушіге микрокредитті танысу және өтеу

әдісін таңдау үшін түрлі әдістермен есептелген өтеу кестелерінің жобаларын ұсынғанға дейін беруге міндетті;

б) қарыз алушыны (өтініш берушіні) оның микрокредит алуға байланысты құқықтары мен міндеттері, сондай-ақ кепіл билеті бойынша міндеттемелер орындалмаған жағдайда ықтимал салдары туралы хабардар етуге міндетті;

7) «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органға мәліметтерді хабарлауға;

8) микрокредит беру құпиясын сақтауға;

9) «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларда микрокредит беруден бас тартуға;

10) микроқаржы қызметі туралы заңнамада және Кепілдік билетте көзделген тәртіппен берешекті сотқа дейін реттеу шараларын қабылдауға, оның ішінде:

а) қарыз алушы кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау мерзімін өткізіп алған жағдайда, Ломбард кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау мерзімі өтіп кеткен күннен бастап күнтізбелік 10 (он) күнтізбелік күннен кешіктірмей міндеттенеді.

алушыға жазбаша нысанда, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы не кепіл билетінде көзделген тәсілмен хабарлама жіберуге міндеттенеді:

- кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау бойынша мерзімін өткізіп алудың туындауы және хабарламада көрсетілген күнге мерзімі өткен берешектің мөлшерін көрсете отырып, төлемдер енгізу қажеттілігі;

- қарыз алушының кепіл билеті бойынша ломбардқа жүгіну құқығы;

- қарыз алушының кепіл билеті бойынша өз міндеттемелерін орындамауының салдары.

Хабарлама, егер ол ақпараттандыру объектілері арқылы не кепіл билетінде және қосылу шартында көзделген мынадай тәсілдердің бірі арқылы Қарыз алушыға жазбаша нысанда жіберілсе, қарыз алушыға жеткізілді деп есептеледі:

- кепіл билетінде көрсетілген Қарыз алушының электрондық поштасының мекенжайына;

- кепіл билетінде көрсетілген Қарыз алушының тұрғылықты жері бойынша, оның табыс етілгені туралы хабарламасы бар тапсырыс хатпен жіберілген болса, оның ішінде көрсетілген мекенжай бойынша тұратын қарыз алушының кәмелетке толған отбасы мүшелерінің бірі алған болса;

- жеткізуді тіркеуді қамтамасыз ететін басқа байланыс құралдарын қолдану арқылы.

Хабарламаны алушы-Қарыз алушыға берудің мүмкін еместігі туралы не оны қабылдаудан бас тартуына, сондай-ақ осы тармақшада көрсетілген өзге де байланыс құралын пайдалану кезінде оның қабылданғанын растамауына байланысты белгі соғылып қайтарған жағдайда хабарлама қарыз алушыға тиісті түрде жіберілген болып есептеледі;

б) Қарыз алушының өтінішін алған күннен кейін күнтізбелік он бес күн ішінде кепіл билетінің талаптарына ұсынылған өзгерістерді және қарыз алушыға жазбаша нысанда, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы не кепіл билетінде көзделген тәсілмен хабарлауды қарауға міндетті: - кепіл билетінің талаптарына ұсынылған өзгерістермен келісу; - кепіл билетінің шарттарын өзгерту бойынша өз ұсыныстарымен;

- бас тарту себептерінің дәлелді негіздемесін көрсете отырып, кепіл билетінің шарттарын өзгертуден бас тарту.

11) кредиттік бюроға ақпарат беру туралы шартта айқындалған тәртіппен ақпарат:

- "Қазақстан Республикасындағы кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы" Заңның 24-бабы 1-тармағы бірінші бөлігінің 1), 2) және 3-2) тармақшаларында және 3-тармағында көзделген қарыз алушы туралы бір жұмыс күні, атап айтқанда:

1) тұлғаның ломбардта алған микрокредит бойынша борышының сомасы, сондай-ақ ол алған барлық микрокредиттер, шартты және ықтимал міндеттемелер бойынша борыштың жалпы сомасы;

2) микрокредиттерді (өтеу көзін көрсете отырып), сондай-ақ шартты және ықтимал міндеттемелерді беру күні, Өтеу күні (график бойынша және нақты);

3) кепілдік билетті жасау күніне микрокредит бойынша номиналды және жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері туралы ақпарат.

Кредиттік бюроға берілетін қарыз алушы туралы ақпаратта Тегі, Аты, Әкесінің Аты, туған күні, тұрғылықты жері, заңды мекенжайы, жеке басын куәландыратын құжаттың атауы мен деректемелері, жеке сәйкестендіру нөмірі болуға тиіс.

12) ақпарат беру туралы шартта айқындалған тәртіппен кредиттік бюроны қарыз алушыға қатысты кез келген деректер өзгерген немесе алынған күннен бастап он жұмыс күні ішінде, оның ішінде кепіл билетіне қосымша келісім не оларды жасасқан күнін көрсете отырып, жаңа кепіл билетін жасау жолымен берешекті реттеуді жүргізу туралы мәліметтер туралы және (немесе) оны беруден бас тарту туралы хабардар етуге міндетті. сондай-ақ кепіл билеті бойынша берешекті өндіріп алу туралы мәліметтер;

13) Қарыз алушының сұрау салуы бойынша ломбардқа соңғы төлем күнін көрсете отырып, Қарыз алушының мерзімі өткен берешегі бойынша, сондай-ақ қарыз алушының кепіл билеті бойынша орындалмаған міндеттемелерін реттеу және (немесе) өндіріп алу жөніндегі рәсімді жүргізу мақсатында ломбард қабылдаған шаралар туралы ақпаратты қамтитын анықтама беруге құқылы;

14) мерзімді әскери қызметтің қарыз алушылары-әскери қызметшілеріне уәкілетті орган айқындаған тәртіппен микрокредит бойынша сыйақы есептемей, мерзімді әскери қызметті өткеру мерзімін және ол аяқталғаннан кейін 60 күнді қамтитын кезеңге негізгі борыш пен сыйақы бойынша төлемді кейінге қалдыруды ұсынсын;

8.4. Қарыз алушы міндетті:

1) алынған микрокредитті қайтаруға және ол бойынша Кепілдік билетте белгіленген мерзімде және тәртіппен сыйақы төлеуге;

2) Ломбардтың талап етуі бойынша қажетті ақпарат пен құжаттарды, оның ішінде уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес келісім қажет болатын микрокредит алуға жұбайының (зайыбының) нотариалды куәландырылған келісімін ұсыну;

3) Ломбардқа микрокредит сомасын қайтару жөніндегі шығындарды өтеуге;

4) Ломбардқа өзінің сауалнамалық деректерінің өзгергені туралы, сондай-ақ оның міндеттемелерді орындауына әсер ететін кез келген мән-жайлар туралы дереу жазбаша хабарлауға;

5) Мемлекеттік, оның ішінде құқық қорғау және өзге де органдардың кепілге салынған мүлікті алуы және/немесе алып қоюы нәтижесінде туындаған залалды Ломбардқа даусыз тәртіппен өтеуге;

6) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен осындай өтініш берілген күннен бастап екі жұмыс күнінен кешіктірмей төлем қабілеттілігін қалпына келтіру, соттан тыс немесе сот банкроттығын қалпына келтіру рәсімдерін қолдану туралы өтінішпен жүгінгені туралы ломбардты хабардар етуге міндетті;

7) Өзге де талаптарды орындауға, сондай-ақ Кепілдік билетте, микроқаржы қызметі туралы заңнамада және Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген жауаптылықта болуға міндетті.

8.5. Ломбард үшін шектеулер мыналарды көздейді:

1) сыйақы ставкасын (оларды төмендету жағдайларын қоспағанда) және (немесе) микрокредитті өтеу тәсілі мен әдісін біржақты тәртіппен өзгерту;

2) микрокредит бойынша тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) қоспағанда, Қарыз алушыдан кез келген төлемдерді белгілеу және өндіріп алу;

3) ломбардқа микрокредит сомасын, тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) және микрокредитті мерзімінен бұрын қайтарғаны үшін басқа да төлемдерді мерзімінен бұрын толық немесе ішінара қайтарған қарыз алушыдан талап ету;

4) кепіл билеті бойынша микрокредит сомасын ұлғайту;

5) егер негізгі борышты немесе сыйақыны өтеу күні демалыс не мереке күніне тап келген жағдайда тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) өндіріп алу және сыйақыны немесе негізгі борышты төлеу одан кейінгі жұмыс күні жүргізіледі;

6) кез келген валюталық баламасына байланыстыра отырып, теңгемен берілген кепіл билеті бойынша микрокредит бойынша міндеттемелер мен төлемдерді индексстеу;

7) кепіл билетінде көзделген жағдайларды қоспағанда, кепіл мүлкін пайдалану және оған билік ету;

8) үшінші тұлғалармен нысанасы берешекті сотқа дейін өндіріп алу және реттеу, сондай - ақ қарыз алушының берешегіне байланысты ақпарат жинау жөнінде қызметтер көрсету болып табылатын шарт (бұдан әрі-берешекті өндіріп алу туралы шарт) жасасу;

9) берешек сотқа дейінгі өндіріп алуда және коллекторлық агенттікте реттеуде болған кезеңде сотқа берешекті өндіріп алу туралы талап қойып жүгінуге, берешек коллекторлық агенттікте жұмыста болған кезең үшін сыйақы төлеуді талап етуге, сондай-ақ негізгі борышты және сыйақыны уақтылы өтемегені үшін көрсетілген кезеңге тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) есепке жазуға құқылы емес;

10) негізгі борыш сомасына капиталдандырылған (жинақталған) мерзімі өткен сыйақыға, кепіл билетін орындау шарттары өзгерген кезде тұрақсыздық айыбына (айыппұлдарға, өсімпұлдарға) сыйақы есептеу немесе микрокредитті өтеу мақсатында жаңа микрокредит беру;

11) коллекторлық агенттікке кепіл билеті бойынша құқықтарды (талаптарды) басқаға беруді жүргізуге;

12) қарыз алушының келісімінсіз және кепіл билетінің талаптарын сақтауды не жақсартуды қамтамасыз етпейтін шарттарда кепіл билетінің қолданылу мерзімін ұлғайтуға;

13) негізгі борыштың және (немесе) микрокредит бойынша сыйақының сомалары бойынша төлемдердің кез келгенін өтеу жөніндегі міндеттемені орындау мерзімі өткен күнтізбелік тоқсан күн өткеннен кейін микрокредит сомасына сыйақы есептелсін;

14) қарыз алушының кепіл билетінде көрсетілген мекенжайына сәйкес нотариус қызметінің аумағы бойынша емес кепіл билеті бойынша берешекті өндіріп алу үшін нотариусқа атқарушылық жазба жасау туралы өтініш беру;

15) Уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде көзделген жағдайларда өтініш берушіге жұбайының (зайыбының) келісімінсіз микрокредиттер беруге;

16) қарыз алушыдан кепіл билеті бойынша борыш сомасын өндіріп алу үшін жеке сот орындаушыларымен ынтымақтастықты көздейтін шарттар жасасуға, сондай-ақ "Жауапкершілігі шектеулі және қосымша серіктестіктер туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 12-1-бабының 2-тармағына сәйкес ломбардтың үлестес тұлғасы болып табылатын жеке сот орындаушысымен атқарушылық құжатты орындау шарттары туралы келісім (шарт) жасасуға";

17) "Жауапкершілігі шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 12-1-бабының 2-тармағына сәйкес ломбардтың үлестес тұлғасы болып табылатын нотариусқа нотариаттық іс-әрекеттер жасау үшін жүгінуге құқылы.

8.6. Ломбард кепілге салынған мүліктің жоғалуы, сақталуы немесе бүлінуі үшін, егер жоғалу немесе бүліну еңсерілмейтін күштің салдарынан болғанын дәлелдей алмаса, жауапты болады. Сондай-ақ Ломбард, егер кепілдік мүлікті жоғалту немесе бүлдіру ереуілдердің, жаппай тәртіпсіздіктердің, халықтық және әскери тәртіпсіздіктердің және т.б. салдарынан үшінші тұлғалар жасаған ұрлықтың салдарынан болса, жауапкершіліктен босатылады, бірақ бұл ретте Ломбард кепілге салынған мүліктің

сақталуын қамтамасыз ету үшін өзіне байланысты барлық шараларды қолдануға міндетті.

9. БЕРІЛЕТІН МИКРОКРЕДИТТЕР БОЙЫНША ЖЫЛДЫҚ ТИІМДІ СЫЙАҚЫ МӨЛШЕРЛЕМЕСІН ЕСЕПТЕУ ҚАҒИДАЛАРЫ

9.1. ЖТСМ есептеу жүзеге асырылады:

- Микрокредит шартын, оған қосымша келісімдерді жасау күніне;
- Қарыз алушының ауызша немесе жазбаша талабы бойынша;
- Қарыз алушының ақшалай міндеттемелерінің сомасын (мөлшерін) және (немесе) оларды төлеу мерзімін өзгертуге әкеп соқтыратын Микрокредит шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда.

Қарыз алушының ақшалай міндеттемелерінің сомасының (мөлшерінің) және (немесе) оларды төлеу мерзімінің өзгеруіне әкеп соқтыратын Микрокредит шартының шарттары өзгерген кезде, ЖТСМ нақтыланған мәнін есептеу Микрокредит шартының қолданылу мерзімінің басынан бастап Қарыз алушы жүргізген микрокредит бойынша төлемдерді есепке алмай, талаптар өзгертілетін күнгі микрокредитті өтеудің қалған мерзімі, берешектің қалдығы негізге алына отырып жүргізіледі.

9.2. Ұсынылатын микрокредиттер бойынша ЖТСМ келесі формула бойынша есептеледі:

$$\sum_{j=1}^n \frac{S_j}{(1 + APR)^{t_j/365}} = \sum_{i=1}^m \frac{P_i}{(1 + APR)^{t_i/365}},$$

мұнда:

n - Қарыз алушыға соңғы төлемнің реттік нөмірі;

j - Қарыз алушыға төлемнің реттік нөмірі;

S_j - Қарыз алушыға j-ші төлем сомасы;

APR - жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі;

T_j - микрокредит берілген күннен бастап Қарыз алушыға j-ші төлеу сәтіне дейінгі уақыт кезеңі (күндермен);

m - Қарыз алушының соңғы төлемінің реттік нөмірі;

i - Қарыз алушы төлемінің реттік нөмірі;

P_i - Қарыз алушының i-ші төлемінің сомасы;

t_i - микрокредит берілген күннен бастап Қарыз алушының i-ші төлемі сәтіне дейінгі уақыт кезеңі (күндермен).

9.3. Егер ЖТСМ есептеу кезінде алынған сан бір ондық белгіден артық болса, ол былайша оныншы үлестерге дейін дөңгелектенуге жатады:

1) егер жүздік үлес 5-тен көп немесе тең болса, оныншы үлес 1-ге ұлғайтылады, одан кейінгі барлық белгілер алынып тасталады;

2) егер жүздік үлес 5-тен аз болса, оныншы үлес өзгеріссіз қалады, одан кейінгі барлық белгілер алынып тасталады.

9.4. Микрокредит бойынша ЖТСМ есебіне Қарыз алушының негізгі борышты және (немесе) сыйақыны төлеу бойынша микрокредит шартының талаптарын сақтамауына байланысты туындаған төлемдерін (өсімпакыны, айыппұлды) қоспағанда, Қарыз алушының барлық төлемдері енгізіледі.

10. МИКРОКРЕДИТТІ ӨТЕУ ӘДІСТЕРІ

10.1. Қарыз алушы таңдаған микрокредитті өтеу тәсілі мен әдісі микрокредитті өтеу микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлеммен жүзеге асырылатын жағдайды қоспағанда, кепіл билетіне қосымша болып табылатын микрокредитті өтеу кестесінде белгіленеді.

10.2. Ломбард кепіл билетін жасасқанға дейін қарыз алушыға микрокредитті өтеу әдісімен танысу және таңдау үшін әртүрлі әдістермен есептелген өтеу кестелерінің жобаларын ұсынады. Қарыз алушыға міндетті түрде жеке тұлғаларға берілетін микрокредиттер бойынша тұрақты төлемдерді есептеу әдістемесіне және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген осындай микрокредиттер бойынша сыйақыны есептеу үшін уақытша базаларға сәйкес есептелген, кепіл билетінде белгіленген кезеңділікпен мынадай өтеу әдістерімен микрокредитті өтеу кестелерінің жобалары ұсынылуға тиіс:

- сараланған төлемдер әдісі, бұл ретте микрокредит бойынша берешекті өтеу негізгі борыш бойынша төлемдердің тең сомаларын және негізгі борыштың қалдығы кезеңіне есептелген сыйақыны қамтитын азайтылып отыратын төлемдермен жүзеге асырылады;

- аннуитеттік төлемдер әдісі, бұл ретте микрокредит бойынша берешекті өтеу негізгі борыш бойынша ұлғайтылып отыратын төлемдерді және негізгі борыштың қалдығы кезеңіне есептелген сыйақы бойынша азайтылып отыратын төлемдерді қамтитын микрокредиттің бүкіл мерзімі ішінде тең төлемдермен жүзеге асырылады. Бірінші және соңғы төлемдердің мөлшері басқаларынан ерекшеленуі мүмкін;

10.3. 10.2-тармақта көрсетілген талаптар. егер микрокредитті өтеу микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлеммен жүзеге асырылған жағдайда, ломбард беретін микрокредиттерге қолданылмайды. Бұл жағдайда микрокредитті өтеу мерзімі кепіл билетінің титулдық парағында көрсетіледі.

11. ӨЗГЕ ШАРТТАР

11.1. Қарыз алушы, микрокредит және Кепілдік мүлік туралы жеке ақпарат құпия болып табылады (микрокредиттің құпиясы) және жария етуге және үшінші тұлғаларға тікелей немесе телефон (электрондық пошта) арқылы беруге жатпайды.

11.2. Микрокредит беру құпиясы қарыз алушыға, үшінші тұлғаға оның микроқаржы ұйымында жеке өзі болған сәтте берілген жазбаша нысанда берілген қарыз алушының келісімі негізінде, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы, Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес берілген микрокредиттер бойынша кредиттік бюро арқылы, сондай-ақ 4, 5-тармақтарда көрсетілген адамдарға ғана ашылуы мүмкін Заңның 21-бабының 5-1 және 6-баптары.

Микрокредит беру құпиясын құрайтын ақпаратқа заңсыз қол жеткізу, оны заңсыз өзгерту, үшінші тұлғалар тарапынан заңсыз әрекеттерді не Қарыз алушының микрокредиттерімен өзге де заңсыз (алаяқтық) әрекеттерді жүзеге асыру анықталған сәттен бастап ломбард екі жұмыс күні ішінде осындай әрекеттердің себептері мен салдарын жою үшін шаралар қабылдайды, сондай-ақ бұл туралы бір жұмыс күні ішінде хабарлайды Қарыз алушы мен уәкілетті орган. Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексіне сәйкес құқық қорғау органдары енгізген (шығарған) қылмыстық құқық бұзушылық жасауға ықпал еткен мән-жайларды жою жөнінде шаралар қабылдау туралы ұсынымның не Қарыз алушыны күнтізбелік үш күннен кешіктірмей ломбардқа ұшырады деп тану туралы қаулының негізінде:

- қарыз алушының осындай микрокредиті бойынша берешекті өндіріп алуды және талап-арыз жұмысын тоқтата тұрады;

- қарыз алушының осындай микрокредиті бойынша сыйақы және (немесе) тұрақсыздық айыбын есептеуді тоқтата тұрады.

Ломбард қарыз алушының қатысуынсыз алаяқтық тәсілмен микрокредитті ресімдеу фактісі анықталған заңды күшіне енген сот актісін алған күннен бастап он жұмыс күнінен кешіктірмей клиенттің микрокредит бойынша берешегін есептен шығару туралы шешім, сондай-ақ клиентке осындай микрокредит бойынша бұрын ұсталған (төленген) сомаларды қайтару жөніндегі шараларды қабылдайды.

11.3. Микрокредит және Қарыз алушы туралы ақпарат қарыз алушының жазбаша келісімі негізінде кредиттік бюроға беріледі. Өтініш берушілердің олар туралы мәліметтерді кредиттік бюроларға қағаз жеткізгіште немесе электрондық нысанда беруге келісімін Ломбард олар туралы соңғы ақпаратты кредиттік бюроларға берген күннен бастап кемінде он жыл сақтауға тиіс.

11.4. Осы Қағидаларға тиісті өзгерістер (толықтырулар) енгізілген күнге дейін Қарыз алушы Ломбардпен жасасқан Кепілдік билеттерге (шарттарға) қолданылмайтын өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін.

11.5. Қарыз алушы Кепілдік билетке қол қоя отырып, Ломбардқа өзінің дербес деректерін қағаз және электрондық тасығыштарда жинауға және өңдеуге өз келісімін береді.

11.6. Қарыз алушы Кепілдік билетке қол қоя отырып, осы Қағидалардағы шарттармен келіседі.

11.7. Осы Қағидалар Ломбардтың уәкілетті органы — Жалғыз қатысушы (Қатысушылардың жалпы жиналысында) оны бекіткен күннен бастап қолданысқа енгізіледі.

*Микрокредиттер беру қағидасына
қосымша*

Шағын несиені өтеудің қосымша әдісін есептеу үлгісі

№ р/н	Төлем күні	Негізгі борышты өтеу бойынша төлем мөлшері	Сыйақыны өтеу бойынша төлем мөлшері	Өтеуге жиыны (төлемнің жалпы мөлшері)	Келесі төлем күніне негізгі борыштың қалдығы
1	31.01.2020	100 000	8 000	108 000	0
Жиыны:		100 000	8 000	108 000	0